

Ludere, lommetyve og lirekassemænd(2)

Tema: Historien om Underdanmark 1849-1880

Fag: Historie og samfundsfag

Målgruppe: 7. kl., 8.kl, 9.kl og ungdomsuddannelser

DRK, 2015, 30 min.

Udsendelsen kan bruges som baggrunds-appetizer til et undervisningsforløb i historiekanonpunkterne "Grundloven 1849", "Slaget på Fælleden" "Systemskiftet 1901", "Kvindernes valgret" og "Kanslergadeforliget 1933", hvis læreren ønsker at belyse demokratiets bagside eller Velfærdsamfundets skyggesider i et historisk lys eller i samfundsfagets kompetenceområder "Sociale, kulturelle og økonomiske forhold" med fokus på Velfærdssamfundets historiske udvikling og de rettigheder og pligter, der spiller ind her for det enkelte individs muligheder over tid.

Billedet er hentet fra tv-udsendelsen

Læreren kan stille vejledningens 6 elevspørgsmål før eller efter visningen, og for at lette lærerens forberedelse rummer vejledningen også svar på elevspørgsmålene. Læreren kan selv flytte spørgsmålene over i andet format, samt omformulere og bruge spørgsmålene mere målstyrende.

Faglig relevans / kompetenceområder

Med 2. udsendelse gives et overblik over de socialt svages stilling i Danmark fra folkestyrets første tid (ca. 1849) og her frem mod 1880'erne. Udsendelsen giver eleven et levende indblik i historiekanonpunkterne "Grundloven 1849" og "Slaget på Fælleden" set fra de svages, fattiges og kriminelles synsvinkel.

Ideer til undervisningen

Elevspørgsmål

1: Beskriv konceptet " <i>et typisk fattighjem</i> ", hvor Peter Jørgensen vokser op.
2: Hvordan er Grundloven og det nye styre med til at ændre på synet på de fattige?
3: Hvordan fungerer demokratiet ved Grundlovens indførelse i 1849 og i årene derefter?
4: Undersøg hvilke internationale bevægelser Louis Pio, arbejdsbevægelsens foregangsmand i Danmark, er inspireret af.
5: Peter Jørgensen bliver beskrevet som en del af det farende folk, som lever et liv på landevejene. Prøv at reflektere over, om sådan et " <i>farende folk</i> " stadig er at finde i dag og beskriv med egne ord deres leveforhold.
6: Hvordan ændres måden man afstraffer kriminelle på?

Svar på elevspørgsmål

1: Fattighjemmene minder lidt om et fængsel. Det er ikke tilladt at forlade stedet. På fattighjemmet kan man holde styr på de danskere, der modtager fattighjælp, man kan udnytte deres arbejdskraft, men allervigtigst er fattighjemmene med til at skræmme folk væk fra at modtage offentlig støtte.

2: Før Grundloven var det en kristen pligt at give almisse til de fattige. Sognet tog sig af sine egne fattige. Men fra 1849 bliver man optaget af det, der kaldes *selvforsørgelsens ånd*. Det er normalt at blive opfattet som skyldig i sin egen fattigdom.

3: Mange mener, at demokratiet først er et skin-demokrati. Kun ca. 14 % af den danske befolkning har stemmeret, og på Christiansborg sidder en række konservative politikere, fra adelens og de riges parti Højre, og regerer sammen med kongen. Det store danske flertal på ca. 86 % får løbende mere og mere demokratisk indflydelse op mod nutiden. I dag har alle danske statsborgere, der er fyldt 18 år, stemmeret.

4: Louis Pio fik interesse for socialismen gennem historiske studier. Han var meget inspireret af Pariserkommunen – det revolutionære folkestyre, som blev oprettet i Paris i protest mod den nationale regering i 1871. Herudover var han meget inspireret af de store samfundstænkere Karl Marx og Friedrich Engels.

5: **Eksempler:** *romaerne*. *nomadefolk*, der ikke har eget land og som flere steder lever af gøgleri, tiggeri, snyd osv. *Flygtninge* fra Syrien, Mellemøsten og Afrika, som grundet krig, fattigdom og "*statsløshed*" er tvunget til at forlade forskellige geografiske områder. Eller *kurderne* som ikke har deres eget land fx osv.

6: Man går fra afstraffelse og ydmygelse i offentligheden, til nu at sætte folk i arresten, og have en tro på, at de kriminelle forbedres ved disciplin og hårdt arbejde. Herudover vælger man at ekspedere mange vaneforbrydere ud af landet, i stedet for at henrette dem. I dag både *straffer* og *behandler* samfundet kriminelle, for at undgå yderligere kriminalitet.

Supplerende materialer

Besøg <https://ucc.dk/cfu/vejledning/kulturfag/historie> for inspiration til yderligere undervisning. Se især historiekanonpunkterne "*Københavns bombardement*", "*Grundloven 1849*", "*Slaget på Fælleden*", "*Kvindernes valgret*" og "*Kanslergadeforliget 1933*"